

---

# El Català a tota França: Juraments d'Estrasburg

Autor:

Data de publicació: 03-04-2010

**L'emperador Napoleó I féu portar de l'arxiu vaticà, com a botí de guerra un document que demostra que el català, o si voleu l'occità es parlava fins al Rin. França diu que és el document en francès més antic. És a dir que el francès antic és el català**

Quan el Català es parlava a tota la França

L'emperador Napoleó<sup>1</sup> féu portar de l'arxiu vaticà, com a botí de guerra un document que demostra que el català, o si voleu l'occità es parlava fins al Rin. França diu que és el document en francès més antic. És que el francès és el català? oh! clar! Abans sí.

El document no és pas gaire extens, però és molt clar, i sabem amb certesa l'any, estem parlant del 842, molt anterior a qualsevol altre document en llengua neollatina.

La circumstància que l'origina és molt solemne i demostrativa. És un tractat internacional en que el sobirà d'Alemanya s'ha de fer entendre pels de la Gàl·lia, o sia que les autoritats parlen en les llengües dels oients i aquests en la pròpia. A Estrasburg els gals escoltaren al rei alemany parlant en català, perquè era la seva llengua. O el que ara diem occità, meridional, o patois.

No coneixem els seus dialectes, però podem creure que a Estrasburg o els llocs de residència habituals de la cort (París, Soissons, Tournai, Orleans, Colònia ...) aquesta era la llengua dels romans francs, les diferències amb l'occità de més al sud serien les normals dialectals, o sia que segons la mostra podem pensar que "en", Gal·lia amunt era "in" o "saber" i "poder" eren "savir" i "podir".

En quant als francs, no caldrà pas recordar-vos que parlaven una llengua germànica, que és la del mateix text posat en germànic. Admireu les astoradores semblances del que deien els emperadors francs a Estrasburg fa més de mil cent cinquanta anys. L'any 842.

Text post romà o dels llatíns de l'època més antic, en occità-català.

En negreta les paraules occitanes però no franceses o més indiscutibles. Afegeixo una modernització incloent variants possibles en català.

Pro deo amur et pro christian poblo et nostro commun salvament, d'ist di in avant, in  
Pro Déu amo/ur et pro cristià poble et nostre/o comú salvament, d'est dia en avant, en

quant deus savir et podir me dunat, si salvarai eo cist meon fradre

quan Déu saber et poder m'ha/és donat, sí salvaré eu/jo est meu fradre/germà

Karlo et in aiudha et in cadhuna cosa, si cum om per dreit son

Carles et en ajuda et en caduna cosa, si com hom per dret son

fradra salvar dist, in o quid il mi altresi fazet, et ab

---

germà/frare salvar dec/dic, en o quan ell (a) mi altrament faci, et amb/ab

Ludher nul plaid nunquam prindrai , qui meon vol cist2 meon fradre Karle in

Lutar(i) null acte/joc (guerra) mai prendré, quí (de) meu vol est meu frare Carle en

Qui me'n vol atacant mon germà

damno sit.

Damne / dany sia.

Les tropes de Carles el calb li responen

Si l'emperador franc d'Alemanya ha usat l'occità és per què és la llengua dels seus oients romans. Lògicament els romans presents el responen en occità, el que ara diuen despectivament "Patuès"

Llegiu i admireu-vos del jurament de les tropes gal·les, les que no eren pas franques, car els germànics entenien el fràncic de Renània en que es redactà el mateix text destinat al rei de les Gàl·lies i els soldats francs alemanys:

Prèviament us recordo que: Luduvics és Lluís i; que en occità tant pot dir-se Carles com Carlos, com Carlus, però que tal com està posat pot ser una forma comodí; "sacrament" és jurament; "Tengui" és "tenir", enteneu "sostenir" o "no mantenir el jurament si l'alemany no compleix".

Si Lodhuvigs sacrament, que son fradre Karlo iurat, conservat, et

Si Ludovics sacrament, que (a) son germà/frare Carles (ha) jurat, (ha) conservat, et

Karlus meos sendra de suo part non lo tanit, si io returnar non l'int pois :

Carles meu senyor, de sua part no lo tingui, si io returnar no li'n puc:

ne io ne neuls, cui eo returnar int pois, in nulla aiudha contra Lodhuvig nun li iu er. »

ni io ni nul , qui io returnar li'n puc, en nulla ajuda contra Ludovic non li jo faré. eu seré.

Sorpresos? És que l'occità i per tant el seu dialecte català són els més propers al baix romà, del segle v, ens entendríem molt bé amb els d'aquells temps.

. Els arguments per fer-ho francès a vegades fan riure, així, argumenten seriosament que: "Cosa", no és pas "cosa" occitana sinó "causa" de deliberació o plet o "sostenir". I haurem de dir als de langue d'oïl que és "chose". Ja que al s. IX en francès no existia. En romà gal o Occità, sí. En francès "causa" és un cultisme del temps del classicisme que s'inventa l'actual llengua de França. Llavors ens preguntarem: I el text alemany què diu, d'això? Mirant-ho podrem sortir de dubtes.

Doncs et in aiudha et in cadhuna cosa és l'única diferencia entre les dues traduccions, aquesta frase no hi és.

L'academicisme diu: Aquest text és en "Galo-romà", i es molesta per què que antigament de manera equivocada, la gent occitana que encara sabia la seva llengua deia que era en llengua occitana. Car existeixen alguns mots que a primera vista semblen pertànyer-li, com "sacrament" que en francès és "serment"; "poblo" o "poble", en neo franco-francès "peuple"; "ab/ amb", en francès "avec".

Demostració de que el català es parlava fins al Rin

D'aquesta manera ens arriben els seriosos estudis que argumenten que en el molt antic "Romà de la Gàl·lia" existien aquests mots que ara al nord no tenen (per què no parlaven la mateixa llengua romana que al sud). Quan troben algun mot que coincideix amb l'occità com "popla", "ab"... afirmen categòricament era propi de l'antic francès seu. Sense pensar que tal com ells argumenten també hom pot dir que allà parlaven l'antic occità o algun perdut dialecte seu. Així: "savir" (he sentit "jo sabi" a Perpinyà). Evolucionaria al francès "savoir/savuar" i l'oposen a "saber"; o "jo", que

---

en forma occitana antiga és “eu”, ha de cedir davant el “je” Francès, que proclamen era la “única” llengua que usava “eo” en el seu lloc, sense pensar en “eu”. Si voleu riure compreu les diferents maneres de dir “io” al text.

Altres estudis parlen de si és en lionès o peitaví. Però fins fa poc s'ha considerat aquests i el català parts de l'occità. Clar que si aquest és parlava fins al Nord, és lògic esperar que cada determinat número de quilòmetres hi havia diferències, encara hi són on es parla, per què venen d'una antigor molt profunda. El que s'amaga és que no era el francès que s'ha imposat modernament a la Gàl·lia.

No s'adonen que les formes argumentades de “Poblo”, “ab”... estan dient que el text és occità i que aquesta llengua és parlava des de Catalunya fins el Rin?

Un altre argument és que qui va recollir el text, mossèn Nittard ( net de Carlemany per part de mare, o sia teòricament de parla holandesa antiga), era de la Picardia (a tocar Bèlgica) i que hi posa formes del seu dialecte del nord, sense adonar-se que això no desmenteix ans confirma que el text és occità, perquè es demostra que allà parlaven occità, o que les coses que serveixen per atribuir-ho a l'antic francès del nord són formes de l'occità del nord.

També hom vol identificar formulismes de la cancelleria i de tradició més o menys culta. Cosa lògica en aquest context, això seria una raó per a l'occità, car els francs entenen el germànic i els romans l'occità, i amb això sabem que aquests romans eren amunt, amunt, fins a dalt de tot. O sia que un romà d'Estrasburg o allà present, podia entendre el rei alemany parlant-lo en occità, que no francès (germànic o barreja amb el romà)

Posteriorment ha estat condemnat i arraconat cap al sud i ara és quasi extingit fora de Catalunya. En aquest punt veiem com els francs que volien fer-se entendre dels romans, els parlaven el que ara diem Occità, que incloïa Peitús i Lió.

#### Arguments del francès

Veiam, cal ser seriosos, diuen els francesistes, no us podeu basar tant sols en un element per dir que els juraments són en llengua d'Oc. No veieu que una multitud de fets demostra que d'ací ve el francès? Tenim evolucions fonètiques inexistents en Oc i que es fan en base a mots llatins comuns a les llengües llatines: *savir*, *cadhuna*, *aiudha*, *cosa*. No poden derivar de mots occitans. En Oc donen mots molt diferents.

Poca gent gosa oposar-se a aquest oficialisme. La resposta no és difícil, però: “saber”, “caduna” (cada una), “ajuda”, “cosa”, són perfectament catalanes..

Altres insisteixen: Res no prova que “ab” no s'embrés en l'antic francès o que no fos en una de les moltes formes llatinitzants usades pels clergues.

Però, de l'altre banda, a part de que el francès ha estat molt modificat des del renaixement, tampoc hi ha cap prova de que qualsevol d'aquests mots no es pogués emprar en occità o que no sigui un arcaisme o llatanisme en occità.

Voleu un signe ? Carles Martel, és un nom en occità, si fos en l'híbrid francès seria “Marteau”, i aquest és de la dinastia imperial. Per parlar amb els gals i els iobers havia d'usar l'occità, l'única llengua romana de les Gàl·lies.

Lluís M. Mandado i Rossell

.1 L'autor d'aquesta notícia es deia Nithard, es conserven dos manuscrits; un que és una còpia de cap l'any 1000 segurament per a sant Medard de Soissons. Vers el 1650 es comprat per a la reina Cristina de Suècia que el deixa a la biblioteca del Vaticà, que Napoleó portarà a París i es conserva a la Bibliothèque nationale de France la cote Latin 9768, no pas de les Gàl·lies. On es troba també l'altre manuscrit Latin 14663.

2 Cist: és entès en la traduccions al francès com del v. Ser, un “c'est”. Però la proclama no té gaire sentit, en canvi, si mirem el llatí, trobarem *cistarius*, el “guardià del cofre” on deu estar el tractat o el tresor, o sia que es trenqui l'acord; o bé el mancat de “s” *citatus*, p.p. de *cito*; tenim el militarment congruent “proclamació o ordre militar” que també ens reporta un militar *citatio* que és l'ordre d'atacar: “llançat, de pas viu”.

---

Catalunya - Gothallonia Crec que van estar contents que fossin els gots i no els alans ... Com a la Història, en la Filologia també existeix l'status quo, la llengua és Història. Les llengües no canvien tan ràpid. La catedràtica Carme Jiménez Huertas ens explica que el llatí no és la mare de les llengües romanç.

[https://www.youtube.com/watch?v=SPI\\_Y4hdlaU](https://www.youtube.com/watch?v=SPI_Y4hdlaU) Llavors el català ja coexistia. Jorge M<sup>a</sup> Ribero Meneses ens mostra un mapa dels romans on tot l'Ebre posa castellani com a nom de la gent de Catalunya fins amunt. Ell ens explica que els noms castellans i catalans tenen mateix origen. De castell o catal, clar, on vivien. Chateaux en francès. La S no hi és. Jo tinc una teoria nova. Esisteix Thule, Tello, Can Toi, Tell ... Sense S ni Ca. El català encara té 3 articles determinats diferents, cosa única... El/Lo/La En/Na Es/Se/Sa Aquest es/se també es confondria amb el pronom reflexiu es casar-se. Estisores=Tisores molts cops els determinants s'incorporen a la paraula. Sepharad és la península ibèrica pels jueus Se - Pharad (Es paradís) Es - Pannia (el tot?) Recordem que a Catalunya les cases són Ca ----- Can Vives per exemple, Cànoves - Casanoves potser. Tallat - Serra del Tallat i Mare de Déu del Tallat Talladell - Taradell - Tarradelles etc Aquest Tall - Thule hauria de ser OBRA DE DÉU - Creació Ca Tall - Casa dels fills de Déu Ca S Tall - Igualment però amb el determinant ES/SE/SA Porto temps pensant-ho i veient exemples ... encara que ara ho he escrit ben ràpid. Espero que caigui en bones mans Salutacions a tots els bons hòmens. I als trolls.... Per cert al video parla dels esclaus que venen dels esclaus... Però la més forta és la de bigotis que vé de By god..